

# Slovenski dom

Stev. 49.

V Ljubljani, sreda 1. marca 1939.

Leto IV

## Konklave v zadnjih 500 letih

Kardinalski zbor svete Cerkve se bo danes zaprl v samoto, da izvoli Cerkvi novega vrhovnega poglavarja. Po svetovnem časopisu in v ostali javnosti je veliko ugibanja o tem, kako dolgo bo trajal konklave. O tem seveda ni moči reči ničesar, namesto ugibanj navedimo rajši nekaj primerov o trajanju konklave v zadnjih petih stoletjih.

1465 je bil izvoljen papež Kalikst III. po 12 dneh konklave,  
1458 Pij II. po 14 dneh,  
1464 Pavel II. po 14 dneh,  
1492 Aleksander VI. po treh dneh,  
1503 Pij III. po 33 dneh,  
1513 Leon X. po 47 dneh,  
1522 Adria VI. po 12 dneh,  
1621 Gregor XV. po 1 dnevu,  
1623 Urban VII. po 17 dneh,  
1769 Klement XIV. po 106 dneh,  
1775 Pij VI. po 105 dneh,  
1823 Leon XII. po 35 dneh,  
1829 Pij VIII. po 36 dneh,  
1831 Gregor XVI. po 62 dneh,  
1846 Pij IX. po 3 dneh,  
1878 Leon XIII. po 3 dneh,  
1908 Pij X. po 5 dneh,  
1914 Benedikt XV. po 3 dneh,  
1922 Pij XI. po 5 dneh,  
1939 ???

## Ban dr. Natlačen častni občan Ribnice

Ljubljana, 1. marca.

Včeraj je odposlanstvo občine Ribnica na čelu s svojim županom Oničem, dekanom Skubicem, podžupanom Pakičem in članom banovinskega sveta Škrabcem izročila banu g. dr. M. Natlačenu diplomu častnega občana občine Ribnica. Diplomom je izdelal akademski slikar g. St. Kregar in predstavlja Ribnico.

Ribniški župan Onič je pri tej priliki imel nagovor, v katerem je poudarjal zasluge bana dr. Natlačena za vso Slovenijo in posebej za Ribnico, ki ga je v dokaz priznanja teh zaslug izvolila za častnega občana. Ban se je za počastitev zahvalil in prosil, naj odposlanstvo sporoči njegovo zahvalo tudi vsem ribniškim občanom za zagotovilo, da bo še nadalje podpiral prizadevanja ribniške občine in njenega prebivalstva. V razgovoru z odposlanstvom se je nato porazgovoril o vseh važnih vprašanjih, ki se nanašajo na ribniško občino.

## Jugoslovansko-francoski zdravniški dnevi v Parizu

Pariz, 1. marca. m. Jutri se bodo pričeli v Parizu jugoslovansko-francoski zdravniški dnevi. Ta zdravniška manifestacija bo trajala od 2. do 4. marca. V Pariz je dospelo že več zastopnikov iz Jugoslavije. Vodi jih vseučiliški profesor dr. Kostič. V Strassburgu je bil jugoslovanski zastopnikom prijeten toplej sprejem. Slovesnosti ob začetku teh zdravniških dni v Parizu se bo udeležil tudi naš poslanik v Parizu dr. Božidar Purič, poleg drugih pa še maršal in vojvoda tuzoslovanske vojske Franchet d'Esperey.

## Ogromno govornikov bo nastopilo pri proračunski razpravi

Belgrad, 1. marca. m. Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine se bo pričela načelno proračunska razprava. Poročilo finančnega odbora o predlogu državnega proračuna in finančnega zakona bo prebral prvi poročevalec tega odbora Oto Gavrilovič. Za njim bo podal finančni minister dalje poročilo, nakar se bo pričela proračunska razprava. Zanj vlada v vseh krogih veliko zanimanja, ker bodo na njej posamezni poslanci obravnavali naša najvažnejša notranje-politična vprašanja. O teh vprašanjih bo v narodni skupščini govoril tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič, pri podrobni razpravi o proračunskem predlogu za zunanje ministrstvo bo pa govoril zunanji minister dr. Cincar-Markovič, ki bo podal obširno poročilo o naši zunanji politiki.

Za debato o proračunski razpravi se je prijavilo ogromno število vladnih poslancev, od opozicije pa 18, to je vsi, kar jih bo v zbornici, razen starega Joce Jovanoviča in vrhovnega poveljnika JNS Živkoviča.

## Klub opozicijskih poslancev

Belgrad, 1. marca. m. Opozicijski poslanci, člani bivše zemljoradniške stranke, so se včeraj v narodni skupščini konstituirali ter izvolili za predsednika Jovana Jovanoviča, za podpredsednika dr. Miloša Tujanjanina, za tajnika Ilijo Čuleviča, za blagajnika pa Pavla Jovoviča. V poslanskem klubu bivše zemljoradniške stranke so bile poslanci: Jovan Jovanovič, dr. Miloš Tujanjanin, dr. Branko Čubrilovič, Pavle Jovovič, Ilija Čulevič, Dušan Brankovič, Milivoj Ilić-Jošanića, Toša Cvetkovič in Abdulah Ibrahimpašić.

## Sovjeti ne marajo španskih beguncev

Pariz, 1. marca. m. Iz Moskve prihajajo poročila, da je sovjetska vlada odklonila, da bi sprejela španske begunce, in sicer predvsem zaradi tega, ker je proti temu nastopila GPU. Edini razlog za takšno sovjetsko stališče je v tem, ker velika večina španskih beguncev ne pripada komunistični stranki, marveč socialistom in anarhistom. Razen tega se sovjeti boje, da bi prevelik dotok beguncev iz Španije pokvaril sovjetski gospodarski načrt ter bi to neugodno vplivalo na gospodarsko življenje v Rusiji. Z zadnjo odločitvijo pa bodo počakali, dokler ne padeta Madrid in Valencija.

## Sestanek med bolgarskim vladarjem in knezom Pavlom

### Kralj Boris je včeraj dopotoval v Belgrad, kjer bo nekaj časa gost kneza namestnika Pavla

Belgrad, 1. marca. AA. Bolgarski kralj Boris se je na povratku iz tujine pripeljal včeraj dopoldne ob 10 s svojim spremstvom v Belgrad, kjer bo v gosteh pri Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu.

Na topčiderski postaji je kralja Borisa sprejel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle. Sprejema so se udeležili tudi bolgarski poslanik Ivan Popov s poslaniškim osebjem in člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja.

Ob 13 je Nj. Vis. knez-namestnik privedel na Dedinju kosilo na čast bolgarskemu kralju. Na kosilo so bili Nj. Vel. kralj Boris, Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vis. knez-namestnik in kneginja Olga, zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič, minister dvoje Milan Antič z gospo, bolgarski poslanik Ivan Popov, svetovalec bolgarskega kralja Handžijev, prvi adjutant Nj. Vel.

kralja divizijski general Nikola Hristič z gospo soprogo, dvorne dame Ana Marinkovič, Ela Hadžić in Olga Lozanič, dvorni maršal Boško Čolak-Antić, adjutant Nj. Vel. kralja general Linus Dekaneva in dežurni adjutant v Belem dvoru polkovnik Vladislav Sondermajer.

Sofija, 1. marca. m. Bolgarski listi posvečajo svojo pozornost sestanku kralja Borisa s knezom namestnikom Pavlom in pravijo, da bo ta sestanek še poglobil in izboljšal prijateljske odnose med obema državama. Listi dajejo Jugoslaviji vse priznanje za požrtvovalnost, s katero se je zavzemala pri drugih balkanskih državah za to, da so Bolgariji priznale enakopravnost. Listi izražajo tudi upanje, da bo po prizadevanju Jugoslavije bolgarska manjšina v raznih balkanskih državah prišla do pravic, ki ji gredo, s čimer bi bile odstranjene vse sporne točke, ki za zdaj še ovirajo popolno sodelovanje Bolgarije z drugimi balkanskimi državami.

## Jugoslavija je uradno priznala novo Španijo

Belgrad, 1. marca. Vlada je včeraj sprejela sklep, da z včerajšnjim dnevom pravno priznava vlado generala Franca kot edino zakonito špansko vlado. Hkratu prenehajo vsi odnosi, ki jih je Jugoslavija še imela z rdečo Španijo. Zunanji minister bo poskrbel, da bo naša država takoj začela redne diplomatske zveze z nacionalno Španijo.

S tem uradnim sklepom je potrjeno stanje, ki je med Jugoslavijo in med nacionalno Španijo dejansko vladalo že od februarja leta 1938, ko je naša vlada imenovala svojega zastopnika v Burgosu. Na zadnjem sestanku Balkanske zveze v Bukarešti so na pobudo Jugoslavije vse članice Zveze sprejele sklep o popolnem priznanju nove Španije. To priznanje bo imelo ugodne posledice zlasti v gospodarstvu, saj bo Španija potrebovala za svojo obnovitev vsega blaga, katero lahko izvažajo balkanske države, zlasti na Jugoslavijo.

## Za italijanskim - romunski uradni obisk na Poljskem

### Italijansko časopisje o pomenu Gianovega potovanja v Varšavo

Varšava, 1. marca. o. Italijanski zunanji minister prof. Ciano je davi po končanem obisku v Varšavi odpotoval v Krakov, od koder se bo vrnil čez Dunaj v Italijo. Italijansko časopisje piše o pomenu njegovega potovanja in pravi, da je Italija naletela na Poljskem na popolno razumevanje za svoje zahteve in da se bo to razumevanje stvarno pokazalo v bližnjem razvoju evropske politike. »Giornale d'Italia« pravi, da sta poljski in italijanski zunanji ministri med obiskom v Varšavi razjasnila vsa vprašanja, ki se nanašajo na razmerje Poljske do nemško-italijanske zveze. Pri tem sta se zlasti ozirala na nagli, toda negotovi razvoj evropskega položaja, kakor se je začel po italijanskih in nemških zahtevah in pa na novo ureditev gospodarskih ter političnih razmer v Podonavju.

Poljska ne mara biti več orodje Francije proti zakonitim koristim Nemčije in Italije, poljsko sodelovanje v Podonavju je možno samo s

sodelovanjem med Poljsko, Nemčijo in Italijo. Pravi pomen posvetov, ki jih je prof. Ciano imel v Varšavi, se bo pokazal in ga bo mogoče oceniti šele ob bližnjih političnih dogodkih v Evropi.

Bukarešta, 1. marca. Romunski minister za zunanje zadeve Gafencu bo odpotoval v petek, 3. marca zjutraj na uradni obisk v Varšavo. Gafencu bo hosta spremljala generalni tajnik ministrstva za zunanje zadeve Preceanu in kabinetni šef Pop.

Poljski poslanik v Bukarešti Rasinski je imel snovi daljši sestanek z romunskim zunanjim ministrom Gafencuom. Na sestanku sta določila spored Gafencovega obiska v Varšavi. Gafencu bo odšel v Varšavo 4. marca zjutraj ter ostal na Poljskem tri dni. Istočasno prispe v poljsko prestolnico tudi skupina romunskih častnikov na čelu s šefom tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva Dragom.

## Angleško in nemško posredovanje v sporu med Francijo in Italijo

London, 1. marca. m. Angleško časopisje ni preveč zaskrbljeno glede sedanjega mednarodnega položaja, in to predvsem zdaj, ko se je vrnil iz Berlina angleški trgovski odposlanec Asthon Gwatkin. »Daily Telegraph« poroča o nemškem posredovanju med Francijo in Italijo. Po informacijah tega lista je včeraj italijanski veleposlanik v Berlinu imel daljši razgovor z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom o francosko-italijanskih odnosih. Italijanski veleposlanik je nemškemu zunanjemu ministru zagotavljal, da Italija ne

bo javno zahtevala od Francije nobenih stvari, temveč bo svoje želje, ki jih ima v Sredozemskem morju, sporočila Franciji po diplomatski poti. — Francoski krogi pričakujejo, da bo tudi Anglija pomirjevalno vplivala na Italijo.

Marca meseca pričakujejo v Londonu obisk francoskega predsednika republike Lebruna. Prišel bo v London 21. marca. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da bo Anglija še pred njegovim prihodom v London posredovala in skušala doseči, da se napetost med Francijo in Italijo poleže.

## Konec rdeče republike v Španiji

### Predsednik republike Azana in vrhovni poveljnik rdeči Miala - odstopi!

Pariz, 1. marca. c. »Petit Parisien« poroča iz Madrida, da je vrhovni poveljnik rdeče vojske general Miala zaradi odstopa predsednika republike Azana tudi odstopil s svojega mesta, ker je prepričan, da je vsak nadaljni upor rdečih nemogoč.

Pismo, s katerim je bivši predsednik Azana naznanil svoj odstop, pravi med drugim:

»Odkar me je načelnik generalnega štaba in odgovorni šef vojaških operacij v navzočnosti predsednika vlade obvestil, da je vojna za republiko izgubljena, in še prej kakor je vlada zaradi poraza svetovala moj odhod iz Španije, sem opravljal svojo dolžnost, ko sem priporočal vladi, naj takoj sklene premirje, da se vsej državi prihrani nove jalove žrtve.

Dosegel nisem ničesar. Priznanje vlade v Burgosu po velesilah, zlasti po Franciji in Angliji, mi jemlje pravno mednarodno zastopstvo, potrebno, da z uradno avtoriteto pri tujih vladah izpolnim svojo nalogo. Političnega aparata države, parlamenta, ni več, prav tako ni več zastopstev strank itd. V Španiji in zunaj nje mi manjkajo posvetovalni in delovni organi, neobhodno potrebni predsedniku pri delovanju v smeri, ki jo imperativno nalagajo razmere same.

V takšnih okoliščinah mi je nemogoče tudi samo na videz ostati na mestu, ki se mu nisem odpovedal niti takrat, ko sem zapuščal Španijo, ker sem upal, da bom izrazil ta kratki čas v korist miru.

Collonges, 27. februarja 1939.

## Volitve novega papeža:

### Vrata v konklave se bodo zaprla danes ob 16 . . .

Vatikansko mesto, 1. marca. o. Davi so dopotovali v Rim zadnji trije kardinali. To so trije ameriški, ki so včeraj dospeli v Genovo. S tem je ves kardinalski zbor zbran za volitve novega papeža, katerih se bodo prvič v novejši zgodovini

udeležili vsi kardinali katoliške Cerkve, 62 po številu.

Konklave se bo začel danes popoldne, ko bodo kardinali slovesno stopili v prostore, ki bodo med volitvami strogo ločeni od vsega sveta. Kardinali

## Vesti 1. marca

Trgovski sporazum, vezan na določene politične pogoje, sta sklenili Brazilija in USA.

Delavske plače bo v kratkem zvišala italijanska vlada in misli s tem najdostojneje proslaviti 20-letnico ustanovitve fašizma.

Del angleškega vojnega brodograja bo v kratkem obiskal Kozziko in ostal tam nekaj časa, s čimer misli Anglija poudariti svojo voljo, da bo pomagala Franciji pri vsakem napadu na njeno posest.

Po dunajskih cerkvah so v nedeljo brali pastirsko pismo kardinala Innitzerja, v katerem kardinal opominja katol. starše, naj v družini ohranijo vero in vzgajajo otroke po verskih načelih.

V Bordeaux je priplula jahta »Vanadis«, last nekoga Belgijca. O njej pravijo, da bo prepegljala razne pobegle rdeče španske voditelje v Mehiko.

V Sofiji so prijeli 30 voditeljev bolgarske fašistovske stranke, katero vodi prof. Cankov. Obtoženi bodo prepovedanega političnega delovanja, ker je bila stranka razpuščena. Njeni pristaši so zadnje čase organizirali revizionistične demonstracije.

V Burgos je odpotoval načelnik političnega oddelka v francoskem zunanjem ministrstvu Rochal, da sporoči nacionalni vladi uradno priznanje Francije.

Zena angleškega trgovskega ministra Stanleja bo prihodnji teden odpotovala v balkanske države, kjer bo imela več propagandnih predavanj za angleško modno blago.

O mednarodnem položaju bo danes govoril v francoski poslanski zbornici zun. min. Bonnet.

Belgijski kralj Leopold je dal naročilo za sestavo vlade socialističnemu senatorju Saudanu, ki je bil v prejšnji nekaj dnevni trajajoči Pierlotovi vladi zunanji minister. Kaže, da nove vlade ne bo mogel sestaviti, ker liberalci odklanjajo vsako sodelovanje, preden ne bo rešena po njihovih zahtevah zadeva flamskega zdravnika dr. Maertensa. Maertens je bil pred kratkim izvoljen za člana flamske zdravstvene akademije, čeprav je bil med svetovno vojno obsojen zaradi veleizdaje.

Jeruzalemski Judje so razglasili svojo stavko v protest proti arabskim atentatom. Prišlo je tudi do hudih primerov nasilja z judovske strani, na katero bodo Arabci seveda spet odgovorili z nasiljem.

Angleški kralj in kraljica sta danes obiskala Birmingham, rojstno mesto predsednika Chamberlaina, ki ju je pri tem obisku tudi spremljal.

Italijansko poslanstvo v Parizu zavrača vse vesti o tem, da bi bila Italija zapovedala vsem svojim državljanom, živečim v Franciji, da se morajo do 15. marca vrniti v Italijo.

23 rudarjev se je zadušilo v turškem rudniku Songuldahu ob Črnem morju, kjer so se vneli plini.

Med Češkoslovaško in Poljsko so se začela pogajanja o ureditvi vseh vprašanj, ki so se porodila po poljski zasedbi nekdanjega češkoslovaškega ozemlja.

Proračun za angleško vojno mornarico je letos največji, kar poznajo v mirnih časih. Prihodnje leto se bo proračun še povečal.

Lov, ki ga je poljska vlada priredila italijanskemu zunanjemu ministru v Bjalovicah, se je včeraj končal z obilnim plenom.

Na včerajšnji seji angleške poslanske zbornice je predsednik vlade Chamberlain odgovarjal opoziciji, ki ga je napadala zaradi priznanja nacionalne Španije po Angliji. Dejal je, da je angleška vlada to storila v sporazumu s Francijo in po zagotovilih generala Franca, da ne bo po krivici preganjal svojih političnih nasprotnikov in da ne bo pustil, da bi se katerikoli tuji vpliv uveljavil v novi Španiji.

Francosko-nemški gospodarski odbor je imel včeraj sestanek v Parizu. Na sestanku so se razgovorjali o pozitivni gospodarskih stikov med obema državama.

se bodo zbrali v Pavlinski kapeli, kjer bodo zapeli himno »Veni creator spiritus«. Nato bodo ob svitu plamenice in spremstvu plemiške straže odšli v procesijo v Sikstinsko kapelo. Po predpisanih obredih bodo tam kardinali obšli vse prostore konklave in se prepričali, ali so po predpisih ločeni od ostalih vatikanskih predelov. Po pregledu bodo zaprli in zapečatili vsa vrata v konklave, med njimi vrata v tako imenovano kraljevo dvorano. To bo na notranji strani s tremi ključi zaklenil kardinal Paccelli. Na zunanji strani pa maršal konklave Chiggi. Ptem bo dano z zvonom znamenje, da se je konklave začel. Vsa vrata bodo ostala zaprta vse dotlej, dokler ne bo izvoljen novi papež.

Prvo glasovanje bo jutri zjutraj, drugo pa popoldne in tako vsak dan, dokler ne bo kateri kandidat dobil potrebnega števila glasov.

Celice, v katerih bodo med konklavom prebivali kardinali, so razdeljene po številkah takole: Kardinal Hinslei je Londona ima celico št. 1, kardinal Granito di Belmonte celico št. 20, Sbaretti 34, Boggiani 11, Gasparri 36, Marchetti 16, Dolci 56, O'Connell 44, Ascalesi 42, Bertram 17, Faulhaber 5, Dougherty 6, Vidal 48, Schulte 46, Nasalli Rocca 19, Mundelein 54, Verde 3, Lauri 12, van Roey 14, Hlond 24, Segurs 57, Szeregy 30, Schuster 39, Cerejeira 55, Paccelli 13, Lovitrano 51, Mac Rory 47, Verdier 27, Leme 43, Rossi 45, Lie nart 38, Fumasoni 22, Tedeschini 61, Fossati 87, Salotti 8, Villeneuve 50, Dalla Costa 52, Innitzer 59, Tappouni 32, Sibilla 7, Marmaggi 10, Maglione 2, Cremonesi 35, Uadrillart 31, Suhard 21, Kaspar 40, Copello 23, Goma y Tomas 26, Roletti 15, Tisserand 4, Piazza 18, Pellegrinetti 9, Pizzardo 58, Gerlier 49, Canali 60, Jorio 25, La Puma 38, Cattani 53, Massimi 41, Variati 33, Mercati 02.

Daruj 1000 din — in plačaj si en kamen za slovenski prosvetni dom v Ljubljani!





## Prebivalstvo zemlje po verski pripadnosti

### Katoličanov je na zemlji 353.5 milijonov — največ med vsemi

V Rimu so te dni zbrali podatke o tem, koliko pripadnikov imajo danes razne veroizpovedi po vsem svetu. Po tem zadnjem poročilu živi danes na svetu okoli 1 milijardo 800 milijonov ljudi. Ta številka prav za prav pomeni nekakšno presečenost, ker je dozdaj prevladovalo trdno prepričanje, da je ljudi na zemlji že nad dve milijardi. Tisti, ki so se ukvarjali v prejšnjih letih s štejem ljudi na zemlji, so se torej zmotili kar za okoli 200 milijonov ljudi. Ta napaka gre gotovo na račun tistih krajev, ki so se premalo raziskani in kjer še ni bilo mogoče izvesti točnega ljudskega štetja. V teh krajih prebivalstva niso šteli, pač pa so njegovo število le približno ocenjevali.

Podatki o verskem pripadnosti ljudi na zemlji pravijo, da je danes na zemlji 353.5 milijona ka-

toličanov, to je približno 19% vseh ljudi. Ostalih kristjanov, ki pripadajo pravoslavni in protestantski cerkvi, je 216 milijonov. Med nekrščanskimi veroizpovedmi je po številu pripadnikov na prvem mestu mohamedanska. Mohamedancev je skupno 220 milijonov, dalje 210 hindusov in 135 milijonov budistov. Pripadnikov judovske veroizpovedi je 16 milijonov.

Katoličani so po celinah razdeljeni takole: V Evropi jih je 210 milijonov, v Južni Ameriki 71 milijonov, v Severni in Srednji Ameriki 50 milijonov, v Aziji 18, v Avstraliji in Afriki pa skupno 4.5 milijona. Po številu katolikov je med evropskimi državami na prvem mestu Francija, ki ima približno 36 milijonov katoličanov.

## Elektrika naj dvigne industrijo in kmetijstvo

### Le s tujim kapitalom proč, pa bomo takoj obogateli

V »Metalurgiji«, listu za pospeševanje kovinske industrije in trgovine, je v februarški številki izšel tale članek, ki mu zanimivosti ne moremo odrekati.

Vprašanje elektrifikacije države globoko posega v naše gospodarstvo, tako v industrijo in obrtništvo, kakor tudi v kmetijstvo, ki se mora tudi naslanjati na električno energijo kot najcenejšo in najučinkovitejšo pogonsko silo. Naše kmetijstvo, prav tako pa tudi naša industrija se ne bo mogla dvigniti na takšno višino, da bi lahko tekmovala v ceni in kakovosti svojih proizvodov z inozemstvom, če se ne bo mogla posluževati najnovejših pridobitev tehnike, v tem primeru posebno elektrotehnike.

Z elektrifikacijo Hercegovine, tega najsiromašnejšega kraja naše države na pustem krasu, bi se dalo doseči zelo mnogo. Če bi začeli izkoriščati vodno silo v Dalmaciji ter električno energijo, ki bi jo pridobivali s proizvodnjo v mostarskem rudniku, bi bilo možno obširna nerodovitna polja ob Neretvi izsušiti in spremeniti v rodovito zemljo. Na ta način bi dobili okoli 6000 hektarjev zelo plodne zemlje, ki jo zdaj žge sonce in ki trpi na suši, dočim je na drugi strani, na južnem delu Neretvinega področja, do 20.000 ha zemlje, ki prav za prav ni zemlja, pač pa blato.

Pa ne gre samo za te kraje, pač pa tudi za mnoge druge predele v Dalmaciji, Slavoniji, na Hrvaškem, v Srbiji, severni in južni. V vsej naši državi imamo premog, ki je v zvezi z vprašanjem elektrifikacije države prav tako važen činitelj kot vodna sila, ki jo je izobilje. Poleg tega obstoji možnost izkoriščanja plinov, ki se pojavljajo pri Bujačevci in ki jih cenijo na 3 milijarde kubičnih metrov. To so suhi plini, ki bi lahko gnali parne stroje velike centrale.

Slapovi Cetine in Krke imajo moč, ki predstavlja električno energijo 770.000 kilovatih ur.

Ta vodna sila je neizmerna. Dalmacija bi mogla dati električno energijo drugam in bi s tem bogatela, kakor na primer Banat ustvarja sebi z izvozom poljedelskih proizvodov, kot je na primer pšenica ali koruza, veliko bogastvo.

Kar je bilo v naši državi na tem polju doslej narejenega, pripada tujemu kapitalu. Električne centrale so v glavnem v rokah tujcev. V Sloveniji ima to industrijo v rokah konzern švicarske električne družbe iz Basela. Last te družbe je tudi Fala, ki preskrbuje z električnim tokom vse premogovnike, ostalo industrijo in številna slovenska mesta ter prehaja tudi na hrvaško ozemlje v smeri proti Varaždinu, Čakovcu in Klenovniku. V rokah Švicarjev je tudi belgajska električna centrala. V Vojvodini je našel ugodna tla ameriški kapital. Srbija je v interesni sferi švedskega kapitala, Bosna avstrijskega, Dalmacija pa francoskega (La Dalmatienne). Le na Hrvaškem se je posrečilo, da je domači kapital izpodrinil tujega. Tam razširjajo združene električne centrale Zagreb-Karlovac svoje omrežje.

Za izvedbo elektrifikacije v savski banovini je pred kratkim dobila koncesijo banska uprava, ki bo mogla, če se ji dajo na razpolago še sredstva iz novega elektrifikacijskega sklada, mnogo storiti, ne da bi pri tem ovirala delo Združenih električnih centrals Zagreb-Karlovac, ki vztrajno in zelo uspešno izvaja elektrifikacijo bližnje in daljne okolice Zagreba, ne bi pa ovirala niti dela sušaške »Elektre«, ki elektrificira naše gornje Primorje. Če bi te centrale dobile še pomoč, bi mogle elektrificirati tudi ves Gorski Kotar, kar bi za tujski promet pomenilo mnogo.

Računajo, da bo samo zagrebška električna centrala prinesla v sklad za elektrifikacijo do 8 milijonov dinarjev na leto. Na ta način bi ta sklad razpolagal s precejšnjimi sredstvi.



Angleški dijaki v prostem času grade podzemna zavetišča za primer letalskega napada.

## Slišal naj bi se tudi glas nove Turčije ...

### Pred tremi leti je imela vsa Turčija mani radijskih aparatov, kot pa jih ima danes samo Ankara

Eno največjih radijskih oddajnih postaj na takim imenovanem Bližnjem Vzhodu, je pred nekaj meseci dobila Turčija. Zgrajena je bila v turški prestolnici Ankari.

V teh nekaj mesecih, odkar je bila zgrajena ta velika radijska postaja v Ankari, je prispelo tja nešteto pisem, v katerih Turki, ki so raztreseni po vsem svetu, izražajo svojo zahvalo radi ustanovitve te prepotrebne postaje. Najmodernejša radijska postaja v Ankari je tisočim in tisočim Turkom po vsem svetu omogočila »slišati glas nove Turčije«. V svojih pisemh pa nekateri pravijo tudi, da so se odločili vrniti se nazaj v svojo domovino, ki so jo bili že skoro čisto pozabili, ali pa je sploh niso še nikdar videli.

Turška radijska postaja v Ankari ima radi tolikega števila pisem, na katera je vendar treba tudi odgovoriti, ogromno posla. Zato je sklenila, da ustanovi poseben urad za dopisovanje, da bi na ta način mogla vsaj v neki meri ustreči željam turških izseljencev.

Nova radijska postaja pa je tudi mnogo pripomogla k večjemu razvoju radiofonije v Turčiji sami, kakor tudi k temu, da se je število radijskih naročnikov precej dvignilo. Leta 1935. je imela Turčija le 6.175 radijskih naročnikov, danes pa jih ima že kar 44.000. V Ankari sami imajo ljudje danes že več radijskih aparatov, kakor pa so jih imeli leta 1935 po vsej Turčiji. Pred dobrimi tremi leti v Turčiji na deželi sploh še niso poznali radia, danes pa ga poslušajo že po najbolj zakotnih va-

seh. Zdad pride na 386 ljudi že en radijski aparat.

Turško gradbeno ministrstvo je zadnje čase posvetilo veliko skrb propagandi po radiu. Poročajo dalje, da bodo v kratkem začeli v Turčiji izdelovati domače radijske aparate, ki bodo tako poceni, da si jih bodo lahko kupili tudi siromašni sloji. Istočasno bodo odpravljene vse takse za te aparate. Novi radijski aparati bodo stali v našem denarju od 500—1000 din, kar je vsekakor zelo poceni. Poročajo tudi, da bodo v Turčiji naročili v najkrajšem času okoli 100.000 novih aparatov. S tem se bo njihovo število že toliko povečalo, da bo že vsak sedemdesetletni Turček imel radio.

Na ta način naj Turčija dokaže, da spada v vrsto najmodernejših držav. Med drugimi glasovi, ki jih prenašajo električni valovi po vsem svetu, naj bi se slišal tudi »glas nove Turčije«.

## Radio

### Programi Radio Ljubljana

Sreda, 1. marca: 12 Vsakemu nekaj (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Narodne pesmi s spremljevanjem harmonike. Poje gđ. Polka Zupanova, spremlja g. A. Stanek — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: Arnost Adamc: Zavzelo severnega točaja — poletna zvočna igra (glani rad, igr. druž.) — 18.40 Vprašanje poljedelskih delavcev (g. Milan Valant) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Prenos »Balkanskega koncerta« z Dunaja — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Pesmi iz Svíce (plošče).

Četrtek, 2. marca: 12 Zvezde pojo (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Dvospevi in samospevi ob spremljevanju klavirja. Pojeta ga. Dragica Sokova in gđ. teška Korenčanova — 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nne. ura: Predavanje saveza Sokola kr. Jugoslavije — 19.50 Deset minut zabave — 20 Pevski zbor »Ljubljana«, dirigent Sr. Kepore — 20.45 Slovenska glasba (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Originalna švicarska godba (bratje Malenšek).

### Drugi programi

Sreda, 1. marca: Belgrad-Zagreb: 20.10 Dunaj — Praga: 19.30 Smetanova opera »Hucičeva stena« — Sofija: 19.30 Dunaj — Varšava: 19 Pisan koncert, 21 Klavir — Budimpešta: 20.10 Operni orkester, 22 Plošče, 23 Vojaška godba — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert, 21 Opera »Fedora« — Rim-Bar: 21 Puccinijeva opera »Madame Butterfly« — Florenca: 20.30 Plesna glasba, 21.30 Simfonični koncert — Dunaj: 20.10 Balkanski koncert — Berlin: 19 Plesna glasba, 20.10 Lortzingove skl., 20.30 Simfonični koncert — Königsberg: 19 Orkestralni koncert, 20.55 Komedijska »Njegova žena« — tajničar — Hamburg: 20.10 Suite — Frankfurt: 20.15 Koncert po željah — Stuttgart: 19 O letalstvu, 20.10 Plesna glasba, 21.10 Balade, 22.30 Portugalski koncert, 23 Film in kabaret — Monako: 20.25 Slezijski večer — Strasburg: 20.30 Simfonični koncert.

## Pomagaj staviti slovenski prosvetni dom v Ljubljani!



Tak je zdaj najlepši madriški spomenik. To je spomenik boginje ljubezni. Boginja sedi na vozu, v katerega so vpreženi levji. Zdad so republikanci ta spomenik čisto obzidali, na vrh pa postavili vreče, napolnjene s peskom, za katerimi se baje še nameravajo braniti, kljub temu, da je predsednik republike Azana odstopil.

## Norman Raily Raine:

# JUNAŠTVA ROBINA HOODA

## ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Toda, kaj, če bi bili vsi ti računi, ki so vendar tako jasni in razumljivi, morebiti le napačni? Kaj, če bi se za napačne pokazale vse predpostavke, ki se zde tako utemeljene in pravilne? Res je, da se ljudstvo obrača kakor se obrača plašč po vetru. Rihard z Levjim srcem je imel takrat, ko je odhajal v Sveto deželo na križarsko vojno, tako med saksanskim kakor tudi med normanskim ljudstvom neomejen ugled in slepo spoštovanje. Vse oko so ga cenili vsi njegovi podložniki. Že sam njegov nastop mu je pridobil naklonjenost množic kakor hitro se je prikazal. V njem je bilo nekaj res kraljeveškega, nekaj, o čemer se ni dalo razmišljati, ali je dobro ali je zlo, nekaj, kar je ljudi nagnalo, da so se mu slepo pokorili in tudi menjali svoje mišljenje. Kdo ve, kakšen dojem bi zdaj napravil na ljudi, če bi se med njimi znova pojavil? Kdo ve, če ne bi spet množice stopile na njegovo stran, kakor hitro bi ga zagledale?

Kdo ve, če ne bi v hipu takrat pokazale hrbita njemu, princu Ivanu brez dežele ter siru Guyju Gisbourneškemu ter prestopile na Rihardovo stran. Tod bo nekaj treba na vsak način ukreniti, nekaj naglega, odločnega, brezobzirnega.

Princ Ivan brez dežele je nekaj časa mračno ždel predse, nato pa nenadoma na vse glas jezo vzkliknil:

»On je upornik in izdajalec, ki ga iščem!« je zavpil razburjeno princ Ivan

brez dežele. Prav tako se je zdel siru Guyju Gisbourneškemu in škofu iz Black Cannona kakor otrok, ki se razkači, kadar mu domači enkrat ne ugrade, ko je vendar navajen, da se v hiši godi njegova volja in da se naredi vse tako, kakor se je bil on namenil. Togotno potem iztrasa svoja jezo.

»Samo on se lahko tako skriva in tako neopazno ter slepomiševsko tihotapi nazaj v Anglijo, on, ki je bil ubil Konrada Montferatskega, kronanega in pomaziljenega kralja jeruzalemskega!« »Zastoj se trudi! Vsi njegovi naklepi so že vnaprej obsojeni na propad! Njegove namere ne bodo obveljale, ampak bodo v kalj zadušene!« je odgovoril ponosno in samozavestno sir Guy Gisbourneški in pogledal od strani princa Ivana brez dežele.

»Škof ga je takoj našel, pri prič ga je pogruntal! Zdad nam ni treba drugega, kakor da pošteno in v miru razmislimo, kaj nam je v danem primeru treba storiti!« je nato pristavil.

»Seveda pa moramo stvar hitro premisliti, brez slednjega obotavljanja! Jutri jutraj se bo najbrž že na vse zgodaj spet odpravil na pot — in potem, potem se nam nemara izmuzne za vselej! Vsek naš korak bo nato prepozen, ker bo najbrž že vnaprej obsojen na neuspeh! Sploh pa moramo resno premisliti še eno dejstvo: do nottinghamskega gradu zanj po-

tem ne bo več daleč, pavr še potem ne, če bo stopil med ljudstvo in na svojem konju naglo pridrevil prav sem do gradu! Takrat bo vsako sklepanje in ukrepanje že prepozno!«

Škof iz Black Cannona je spregovoril te besede, da bi opozoril oba na važnost trenutka in na dragocenost časa, ki ga imajo še na razpolago za odločne in uspešne korake.

Težka in mučna tišina se je vlegla po njegovih besedah na dvorano. Vsi trije so obmolknili in se zagledali predse.

Sedeli so in negibni molčali. Toda pri tem so njihovi možgani delali naglo kakor še ne zlepa v življenju. V mislih so se ustavljali pri enem načrtu, ga obrčali na vse strani, opažali v njem vrzeli in pomanjkljivosti, ga nestrpno zavrgli, se lotili novega in ga spet pretresali na isti način. Misel za misljo se jim je kakor vihar podila skozi glave in dajala prostora drugim, ki so spet bežale v istem naglem diru in se umikale novim. Tako hitro je šla vsa stvar, da v nestrpnosti in neučakanosti čisto enega, morda pravilnega načrta niso niti utegnili do kraja premisliti ter preudariti če je na njem kaj pravilnega. Rafši so podlegali misli in načrtu, ki se je javil kot pravilnejši v njihovih možganih ter oddalec napovedoval najboljšo rešitev. Brž so se vsak zase na tihem zatopili v ta novi načrt, pa so ga spet prav tako naglo zavrgli in se lotili razmišljanja o novem. Zavračali so eno stvar za drugo, premišljali znova, se spet vračali k starim in jih po vrsti zametali. Nobena rešitev se jim ni zdelala dovolj zanesljiva in dovolj učinkovita. Pri tem ves čas sedeli ne premiščno. Le napeti izraz na njihovih

obrazih in njihovi trdni, strepi pogledi so na ven izdajali, da se ukvarjajo s težkimi stvarmi in da jim reševanje ne gre lahko izpod rok. Sicer pa se jim je tudi bilo težko zbrati, ker jim je na vratu čepel strah pred tem, če bodo mogli še o pravem času pogoditi najsmrečnejšo rešitev. V takih primerih delata skrb in strah z roko v roki, in kadar so življenja ter obstanek v nevarnosti, tedaj zdravi razum in hladna, trezna presoja po navadi močno popustita, kajti tedaj je bil popustiti tudi mir, ki je vendar glavna opora slednjega zbranega in razboritega razmišljanja.

Dolgo časa so tako sedeli in tiho ždeli predse.

Tedaj pa je tišino nenadoma presekalo oster glas.

»Ze vem, prava mi je prišla na misel!« Princ Ivan brez dežele je skoraj poskočil s svojega sedeža. Nagnil se je naprej, se dvignil na prete in napravil z roko široko kretnjo.

»Povej nam, dragi škof, ali drži povsem zanesljivo, da je bil mož, ki ga imaš v mislih, res Rihard?« »Dvoma ni, prav gotovo je bil Rihard! Ne usesa ne oči me niso mogle varati!« odvrne samozavestno in povsem prepričljivo škof iz Black Cannona in pogleda pri tem princu Ivanu brez dežele čvrsto v oči.

»Po čem pa si se tako zanesljivo prepričal, da je bil to res moj brat Rihard?« spet vpraša princ Ivan.

»Po vsem, po glasu, po očeh, po kretnjah in ne navezadnje po predrznosti, ki jo je kazal proti meni, ki sem vendar škof! Pravi frater in romar se prav gotovo nikdar ne bi tako vedel proti višje-

mu od sebe tako kakor se je bil proti meni. Škofu iz Black Cannona, vedel oni! Sicer pa me je na koncu, ko sem že odhajal, celo ponudil, naj z njim danes zvečer večerjam v njegovem dvorcu! Do dna duše sem prepričan, da je bil mož, s katerim sem bil govoril v Luttonovi gostilni Rihard z Levjim srcem in nihče drugi! Brez dvoma Rihard, rečem in sem prepričan, da bi tudi vidva, če bi bila takrat na mojem mestu bila o tem prepričana prav tako trdno, kakor sem prepričan sam!«

Škof iz Black Cannona je končal in obstal pred princem Ivanom brez dežele kakor bi pričakoval še novih vprašanj, pripravjen, da nanje da nova zagotovila. »Prav imaš, ne bom več dvomil!« mu je po kratkem molku odgovoril princ Ivan brez dežele.

»To vedenje in nastop ne moreta odgovarjati nikomur drugemu kakor mojemu bratu Rihardu! Tako predržno in samozavestno kakor on se ne vede noben človek na svetu!«

Spet se je za nekaj čas v dvorano navelil molk. Vsi trije so gledali predse, kakor bi čakali drug na drugega, kaj bo kdo spregovoril in kaj bo nasvetoval. Nato pa se je spet oglasil princ Ivan brez dežele, ki je dejal:

»Le čemu ni umrl v ujetništvu, ali pa kar že tam v Sveti deželi! Prav zdaj ga je moralo prinesiti v Anglijo, da nam zada toliko novih skrbi in nevšečnosti!«

Škof iz Black Cannona in sir Guy Gisbourneški mu ništa vedela na to opazko kaj odgovoriti. Ker pa je bil molk le premučen, se je končno oglasil sir Guy Gisbourneški.